

Jak chce nová vláda řešit urgentní ekologické problémy a úkoly?

14. února 2014

Hnutí DUHA hodnotí programové prohlášení, které vláda právě schválila.

Experti Hnutí DUHA prostudovali programové prohlášení vlády ČSSD, ANO a KDU-ČSL. Hodnotili jsme, co se chystají provést se smogem ve vzduchu, jak vylepšit recyklaci odpadků, jak pečovat o českou krajinu nebo snížit závislost ekonomiky i domácnosti na fosilních palivech. Zjišťovali jsme, jestli strany ochrání obce před uhelnými doly a zda zatíží spotřebitele dotacemi na nový Temelín. Zajímalo nás zda zachovají právo občanů vyjadřovat se k velkým stavbám ve své obci a jak se budou zasazovat o účinné ekologické předpisy v Evropské unii.

Jak jsme řešení problémů a úkolů v programovém prohlášení hodnotili?

	... uvádí konkrétní plán, jak problém nebo úkol řešit
	... uvádí obecný plán, jak problém nebo úkol řešit a/nebo je řešení nekompletní
	... obecně směřuje k horšímu nebo uvádí vágní formulace v jasných otázkách
	... uvádí konkrétní plán, který směřuje k prohloubení problému
	... věci se vůbec nevěnuje nebo je v prohlášení pouze velmi obecná zmínka

Programové prohlášení vlády jsme hodnotili jako ve škole. Důležité nyní bude, jak budou ministři, premiér a celá vláda plnit, co slíbili.

Ekologické problémy a úkoly	Řešení problému nebo úkolu dle Hnutí DUHA a Greenpeace	Řešení problému v programovém prohlášení	Odpovědnost za plnění
Zlepšit kvalitu ovzduší	dotační program na výměnu starých uhelných kotlů, podpora zateplování domů, umožnit rodinám a obcím výrobu čisté elektřiny, rozšířit mýtné pro kamiony na všechny silnice	 dotační program na výměnu starých uhelných kotlů, podpora zateplování domů, chybí výroba čisté elektřiny a rozšíření mýtného	MŽP
Vylepšit slabou recyklaci odpadů	zákon o odpadech s cílem minimálně 50 % recyklace, směřování EU fondů na recyklační projekty a vyloučení spaloven odpadů	 „Vláda připraví do poloviny roku 2016 novelu zákona o odpadech s cílem snížit podíl skládkovaných odpadů	MŽP

			a naopak zvýšit úroveň recyklace odpadů, včetně odpadů biologických, na úroveň vyspělých evropských zemí.“	
Vytvářet místa pro divočinu v české krajině	- zákon o NP Šumava (50 % plochy pro divokou přírodu otevřenou návštěvníkům, 50 % pro šetrné hospodaření v lesích a na loukách) - návrh nového NP Křivoklátsko (naprosto bezproblémový projekt podporují místní obce i 75 % veřejného mínění)	☹️	programové prohlášení se řešením důležitého ekologického problému nezabývá	MŽP
Ozdravit státní lesy	nový lesní zákon a reforma mysliveckého zákona, které zajistí, aby státní lesy nebyly pouhou továrnou na dřevo, nýbrž hlavně pečovaly o zdraví naší krajiny a sloužily turistům	☹️	programové prohlášení se řešením důležitého ekologického problému nezabývá	Mze
Zastavit rychlý úbytek kvalitní orné půdy	nastavit dostatečně vysoké poplatky za zábor zemědělské půdy, které budou motivovat například ke stavebnímu využití již dříve zastavěných nebo zdevastovaných ploch	☹️	řešením důležitého ekologického problému se zabývá velmi vágně (koaliční smlouva přitom deklaruje zákonnou ochranu kvalitní půdy)	Mze
Začít snižovat závislost ekonomiky na fosilních palivech	nový zákon, který stanoví tempo snižování závislosti na fosilních palivech (podobná legislativa se osvědčila v Británii)	😊😊	„Vláda připraví návrh zákona o snižování závislosti ČR na fosilních palivech.“	MŽP, spolupráce MPO
Pomáhat rodinám a obcím snižovat výdaje za energii	jeden ucelený a dlouhodobý program zateplování veřejných a soukromých budov s rozpočtem 10–14 miliard korun ročně, do kterého se soustředí prostředky získané obchodem s emisemi, prostředky Evropské unie i prostředky národní	😊	vláda avizuje pokračování programů Nová zelená úsporám a investice z EU fondů, neuvádí však ani přibližnou částku (velikost programu je rozhodující)	MŽP
Umožnit rodinám a obcím vyrábět si domácí čistou energii	změna zákona (umožní rodinám vyrábět si bez dotací například solární elektřinu na střeše díky mechanismu tzv. Net-meteringu, obecní větrné nebo geotermální elektrárny mohou být podporovány namísto pevných výkupních cen tzv. zelenými bonusy)	☹️	programové prohlášení se tímto úkolem nezabývá (koaliční smlouva však novelu zákona slibuje)	MPO, spolupráce MŽP
Ochránit obce před uhelnými doly	v programovém prohlášení jasně říci, že se uhlí nebude těžit na úkor bourání obcí	☹️	programové prohlášení se tímto klíčovým úkolem nezabývá a nechává rozhodování a úřednicích a těžařích	Vláda ČR

Nezatěžovat stát a spotřebitele dotacemi pro nový Temelín	v programovém prohlášení jasně říci, že vláda neumožní podporu pro nové jaderné reaktory na úkor veřejných financí nebo spotřebitelů elektřiny		pouze vágní formulace o „národohospodářské výhodnosti“ (možný i výklad pro zavedení dotací)	MPO, Vláda ČR
Ulehčit obcím od kamionů	rozšířit mýtné pro kamiony na všechny silnice a zabránit tak objíždění přes obce, zvýšit mýtné a výnosy investovat do rozvoje železnice		zmiňuje možné rozšíření mýta, ale nezabývá se ochranou obcí a přesunem nákladní dopravy na železnici	MD
Prosazovat účinné evropské a mezinárodní ekologické úmluvy	- na březnových jednáních EU podporovat progresivní návrhy Německa, Francie, Itálie a dalších 5 států na tři závazné cíle energetické politiky do roku 2030 - na jednáních OSN podporovat závaznou mezinárodní dohodu o snižování emisí skleníkových plynů		- zmiňuje se pouze obecně o ochraně konkurenceschopnosti ekonomiky na jednáních EU, ale nezmiňuje se o prosazování moderních průmyslových odvětví - úroveň OSN nezmiňuje	MPO (4. března), premiér (20.-21. března), Vláda ČR a MŽP (OSN)
Zapojovat občany do rozhodování o stavbách a záměrech	zachovat zákonné možnost účasti občanů a jejich spolků do rozhodování o stavbách a záměrech v jejich okolí		“Vláda zachová současnou legislativně zaručenou úroveň občanských práv týkajících se životního prostředí...”	MŽP

Pozn.: MŽP (Ministerstvo životního prostředí), MZe (Ministerstvo zemědělství), MPO (Ministerstvo průmyslu a obchodu), MD (Ministerstvo dopravy).

Podrobnosti k některým ekologickým problémům, úkolů a jejich řešením

Zlepšit kvalitu ovzduší (MŽP)

Stát by se – vedle měst – měl podílet na vyčištění smogu v českých městech a obcích. Může pomoci vyměňovat staré uhelné kotle, zateplovat domy, vyrábět čistou elektřinu nebo vytlačit kamiony z obcí.

Vědci z Univerzity Karlovy spočetli, že české uhelné elektrárny každý rok způsobují **zdravotní a ekologické škody ve výši 51 miliard korun**¹. Jsou to peníze, které ušetří energetické společnosti, ale zaplatí je domácnosti: přímo, nebo v daních.

Pálení nekvalitního uhlí v domácnostech se navíc podílí 38 % na zdraví škodlivých emisích polévatého prachu a 66 % na znečištění rakovinotvornými

¹ Měrné externí náklady výroby elektrické energie v uhelných parních elektrárnách v České republice, COŽP, UK Praha: <http://www.czp.cuni.cz/wp/12/01.pdf>.

aromatickými uhlovodíky². Čisté vytápění obnovitelnými zdroji domácnostem umožní, aby si nemusely vybírat mezi drahým plynem a špinavým uhlím.

Programové prohlášení **slibuje dotační program na výměnu starých uhelných kotlů a podporu zateplování domů**. Chybí ovšem odblokování výroby čisté elektřiny a jasný plán na rozšíření mýtného pro kamiony na všechny silnice.

Více informací:

- Jiří Koželouh, energetický expert Hnutí DUHA, telefon 723 559 495, email: jiri.kozelouh@hnutiduha.cz
- Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA, telefon 604 202 470, email vojtech.kotecky@hnutiduha.cz

Vylepšit slabou recyklaci odpadů (MŽP)

Česko nyní recykluje asi 30 %. **Německo 50% recyklace dosahovalo už před 10-12 lety (nyní recykluje asi 60 %)**, už nyní 50 % recykluje Olomouc i jiná česká města a 50% za cíl stanovil dokonce i exministr Tomáš Chalupa (ODS).

Koaliční smlouva obecně říká, že chce podporovat „programy prevence vzniku odpadů, jejich nového využití a recyklace ve smyslu...hierarchie nakládání s odpady.“ Nechává však otevřený klíčový bod: jak konkrétně bude hierarchii kvantifikovat.

Programové prohlášení uvádí: „**Vláda připraví novelu zákona o odpadech s cílem snížit podíl skládkovaných odpadů a naopak zvýšit úroveň recyklace odpadů, včetně odpadů biologických na úrovni vyspělých evropských zemí. Vláda podpoří programy prevence vzniku odpadů a vytvoří systém pobídek a poplatků, které podpoří motivaci občanů k třídění odpadu.**“

Vláda by dále měla směřovat prostředky z EU fondů na recyklační projekty a nikoliv na spalovny odpadků.

Spalování odpadků a nízká úroveň recyklace přispívají ke kritické závislosti na ropě. Spálené materiály se totiž musí nahradit přírodními surovinami, což je energeticky náročnější než jejich recyklace (a to dokonce i při započtení energie vyrobené ve spalovně). **Spálením tuny plastů získáme energii, jejíž ekvivalent je zhruba 3–5 barelů ropy, ale při recyklaci stejné tuny ekonomika ušetří přibližně 7–12 barelů ropy.** Spalovna proto tím, že vyrobí energii z jedné tuny recyklovatelných surovin, vyplývá v přepočtu něco mezi 300-1400 litry ropy.

Více informací:

- Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA, telefon 604 202 470, email vojtech.kotecky@hnutiduha.cz
- Ivo Kropáček, odpadový expert Hnutí DUHA, telefon 604 207 302, email ivo.kropacek@hnutiduha.cz

2 Zprávy o životním prostředí České republiky v letech 2009, 2010 a 2011. MŽP, Praha 2010, 2011, 2012.

Vytvářet místa pro divočinu v české krajině (MŽP)

Vláda neřekla v programovém prohlášení, co udělá s bezkonkurenčně nejsledovanějším tématem v ochraně přírody – Národním parkem Šumava.

ODS prosazovala zákon, který by národní park otevřel výstavbě hotelů, apartmánových domů a golfových hřišť. Ale lidé v Česku s tím nesouhlasí. Nová vláda proto musí navrhnout nový zákon.

Ve středoevropských národních parcích běžně bývá pro divočinu (a turisty, kteří ji navštěvují) ponecháno kolem 70 %. Podrobnosti českého zákona stanoví odborná diskuse, ale již programové prohlášení by mělo stanovit základní principy, aby uvnitř koalice a kabinetu nenastaly urputné spory o hlavní principy.

Rozhodování o divočině v Národním parku Šumava bude mít zásadní vliv i na místní ekonomiku. **Kvalitnější ochrana divoké přírody, rozšíření bezzásahových území a rozvoj turistiky zaměřené na divokou přírodu³ podpoří ekonomický rozvoj regionu, zatímco prosazování developerských projektů na úkor vzácné přírody vyvolá jen krátkodobé zisky, z nichž navíc nebudou profitovat obce a místní obyvatelé.**

Šumava se dá řešit jediným způsobem: **novým zákonem, který s konečnou platností určí pravidla.** Nový ministr musí najít kompromis, který zajistí péči o divokou přírodu i prosperitu šumavských obcí. Aby v národním parku mohli spokojeně společně pobývat místní lidé, turisté i rysové, sovy a tetřevi. Řešením by mohlo být, pokud park obrazně rozdělíme na dvě půlky. **Padesát procent plochy by bylo určeno pro divokou přírodu otevřenou návštěvníkům, na dalších padesáti procentech by se šetrně hospodařilo v lesích a na loukách.** Mapování totiž ukazuje, že víceméně přírodní biotopy, hlavně původní horské lesy a rašeliniště, shodou okolností tvoří skoro přesně polovinu parku. Přesně je to 49,8 procenta.

Takový zákon zajistí, aby Šumava byla nadále národním parkem podle mezinárodních standardů.

Vláda by také měla potvrdit, že skutečný projekt, na kterém stát už několik let pracuje: Navrhne **nový národní park Křivoklátsko** ve formě, kterou schválily obce. Jedná se o naprosto bezproblémový projekt: podporují jej místní obce i 75 % veřejného mínění. Nový národní park bude sloužit hlavně Pražanům a Plzeňanům k sobotním výletům.

Více informací

3 Studie EFTEC (Economics for the Environment Consultancy), renomované britské expertní společnosti, která pro své zákazníky zpracovává hodnocení ekonomických nákladů, přínosů a řešení při rozhodování o krajině a přírodních zdrojích, konstatuje, že: „stávající nejlepší přístupová místa k šumavské přírodě ... jsou návštěvníky vnímána jako „plná“ a další nárůst návštěvnosti by poškodil zážitky z divočiny, které sem turisty táhnou. Proto existuje poptávka po více přístupech do větších oblastí divočiny“ (str. 1 a 27). Otevření nových cest, se kterými počítá návrh zákona, by však poškodilo vzácné druhy zvířat či rostlin a biotopy chráněné i evropskými směrnicemi, a také by výrazně zredukovalo prožitky návštěvníků „z divoké přírody“ (str. 24). Proto je pro přírodu i ekonomiku jediným výhodným řešením rozšíření bezzásahových oblastí ponechaných divoké přírodě.

- Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA, telefon 604 202 470, email vojtech.kotecky@hnutiduha.cz
- Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů z Hnutí DUHA, telefon 731 463 929, email jaromir.blaha@hnutiduha.cz

Aktuality:

- <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/nova-studie-ekonomicke-dopady-rozdilne-pecce-o-np-sumava>
- <http://www.hnutiduha.cz/aktualne/prelomovy-soudni-rozsudek-obcanska-blokada-nezakonneho-kaceni-na-sumave-byla-opravnenou>

Ozdravit státní lesy (MZe)

Nový ministr zemědělství musí **udělat pořádek ve státním podniku Lesy ČR** a také zajistit, aby nebyly pouhou továrnou na dřevo, nýbrž hlavně pečovaly o zdraví naší krajiny a sloužily turistům.

Měl by také připravit **nový lesní zákon a reformu mysliveckého zákona**, který zaručí zdravé hospodaření v českých lesích.

Více informací:

- Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA, telefon 604 202 470, email vojtech.kotecky@hnutiduha.cz

Začít snižovat závislost ekonomiky i rodin na fosilních palivech (MŽP, MPO)

„Vláda připraví návrh zákona o snižování závislosti ČR na fosilních palivech.“ Programové prohlášení tak potvrdilo záměr, který politické strany vložily do koaliční smlouvy: **„Ve shodě s opozicí navrhne zákon, který stanoví tempo snižování závislosti na fosilních palivech, aniž by snížil konkurenceschopnost české ekonomiky.“**

Podporu zákona avizovala opoziční TOP 09 a také KSČM se chce podílet na jeho přípravě. Podobná legislativa již 5 let funguje ve Velké Británii a je úspěšná. Významně přispěla k tomu, že se v anglických a waleských domácnostech snížila spotřeba energie (oproti roku 2005) **o celou čtvrtinu**⁴. Bylo to hlavně díky zateplování domů, energetickému štítkování a zavádění moderních domácích kotlů.

Zákon byl v Británii přijat na základě shody vlády s opozicí, podpořil jej i Svaz britského průmyslu a odbory.

Co se stane po přijetí zákona? Vláda bude hledat opatření pro prvních 10-15 let. A nabízí se ekonomicky přínosné zateplování domů a uzavírání škodlivých

4 http://www.ons.gov.uk/ons/dcp171766_321960.pdf

obstarožních a nepotřebných uhelných elektráren. **Pokud bude zákon v Česku přijat, tak každý z nás ušetří 4000 Kč ročně.** Experti společnosti Porsenna spočetli, že zateplování sníží u rodin a obcí účty za vytápění o 11,6 miliardy korun ročně⁵. Ekonomové Miroslav Zámečník a Tomáš Lhoták zjistili, že energetické renovace zvýší zaměstnanost, tak že stát získá ročně na daních a ušetří na sociálních výdajích 12,5 miliardy⁶. Vědci z Univerzity Karlovy zase vypočítali, že provoz pěti nejhorších uhelných elektráren způsobuje škody na zdraví a životním prostředí za 19 miliard korun ročně⁷, které platí každý z nás na daních či zdravotním a sociálním pojištění.

Více informací:

- Martin Mikeska, vedoucí programu Energie Hnutí DUHA, telefon 603 780 670, martin.mikeska@hnutiduha.cz
- Jiří Koželouh, energetický expert Hnutí DUHA, telefon 723 559 495, email: jiri.kozelouh@hnutiduha.cz
- Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA, telefon 604 202 470, email vojtech.kotecky@hnutiduha.cz

Pomáhat rodinám a obcím snižovat výdaje za energii (MŽP)

Programové prohlášení říká: „*Vláda zajistí dostatečné finanční prostředky, které prostřednictvím programu "Nová zelená úsporám" umožní pokračování programu zateplování veřejných i soukromých budov, a přispěje tak k rozvoji stavebnictví a vytvoření mnoha tisíc pracovních míst.*“

Klíčová je ovšem konkrétní výše finančních prostředků v novém programu i jeho dlouhodobá stabilita. Je potřeba **jeden ucelený a dlouhodobý program zateplování veřejných a soukromých budov s rozpočtem 10–14 miliard korun ročně**, do kterého soustředí prostředky získané obchodem s emisemi, prostředky Evropské unie i prostředky národní.

Zateplování (včetně výměny vytápění, což může být součástí stejného programu, podobně jako u Zelené úsporám) je **klíčové pro řešení smogu na malých městech a na venkově**. Zároveň však **srazí účty, které platí domácnosti a obce za teplo, a sníží závislost země na dovozu zemního plynu**.

10–14 miliard korun je realistický odhad absorpční kapacity, na kterém se shoduje průmysl, stavební firmy i ekologické organizace. Možnosti zateplování domů jsou pak skoro dvakrát větší, než kolik energie by dodávaly uhelné doly po prolomení limitů.

5 Studie o dopadech zateplování budov na spotřebu uhlí a zemního plynu v ČR: http://hnutiduha.cz/uploads/media/studie_o_dopadech_zateplovani_budov_na_spotrebu_uhli_a_plynu_v_CR.pdf

6 Analýza makroekonomických dopadů programu pro energetické renovace domů, infografika: http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2013/prinosy_zateplovani_infografika_2013.pdf

7 Měrné externí náklady výroby elektrické energie v uhelných parních elektrárnách v České republice, COŽP, UK Praha: <http://cozpserver1.n2.jinonice.cuni.cz/wp/12/01.pdf> (výsledné částky pro elektrárny najdete na str. 21).

Program v součtu se soukromým kofinancováním generuje investice ve výši asi 400 miliard, takže každý rok zvýší **HDP zhruba o 1 % a státu se jeho podíl zhruba vrátí** (vyšší daně, nižší příspěvky v nezaměstnanosti atd.).

Ekonomové Miroslav Zámečník a Tomáš Lhoták spočetli, že energetické renovace zvýší zaměstnanost asi **o 31 000 pracovních míst**⁸.

Více informací:

- Martin Mikeska, vedoucí programu Energie Hnutí DUHA, telefon 603 780 670, martin.mikeska@hnutiduha.cz
- Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA, telefon 604 202 470, email vojtech.kotecky@hnutiduha.cz

Aktualita: <http://www.energy-super-market.com>

Umožnit rodinám a obcím vyrábět si domácí čistou energii (MPO, MŽP)

Koaliční smlouva chce **revizi zákona o podporovaných zdrojích energie**: „*aby nezatěžoval českou ekonomiku a domácnosti, ale využíval těch efektů z podporovaných zdrojů, které jsou vlastní České republice (např. podpora solárních panelů na střechách domácností a firem).*“

Programové prohlášení se o řešení tohoto ekologického úkolu nezmiňuje. Přesto má vláda možnost jej splnit.

Může **odblokovat řešení, které umožní rodinám vyrábět si bez dotací například solární elektřinu na střeše díky mechanismu tzv. net-meteringu**. Větší zdroje - například obecní větrné nebo geotermální elektrárny mohou být podporovány v rozsahu, jaký doporučila nezávislá Pačesova komise⁹ a namísto pevných výkupních cen by se použili tzv. zelené bonusy.

Net-metering je elegantní mechanismus, který se používá v USA i řadě evropských zemí (například v Rakousku). Umožňuje domácnostem výhodně instalovat solární elektrárny na střeše, aniž by pobíraly pevnou výkupní cenu nebo jiné dotace. Lze jej používat také pro jiné malé zdroje do 100 kW, například bioplynové stanice.

Program zelených bonusů je opatření, které **umožní investice do větrných a geotermálních elektráren bez pevných výkupních cen. Jsou mnohem levnější.**

Více informací:

- Martin Mikeska, vedoucí programu Energie Hnutí DUHA, telefon 603 780 670, martin.mikeska@hnutiduha.cz
- Vojtěch Kotecký, programový ředitel Hnutí DUHA, telefon 604 202 470, email vojtech.kotecky@hnutiduha.cz

⁸ Analýza makroekonomických dopadů programu pro energetické renovace domů, infografika:

http://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2013/prinosy_zateplovani_infografika_2013.pdf

⁹ <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Pracovni-verze-k-oponenture.pdf>

Ochránit obce před uhelnými doly (Vláda ČR)

Programové prohlášení se tímto klíčovým úkolem nezabývá a nechává rozhodování a úřednicích a těžářích.

Vláda nenavrhuje ve svém prohlášení ochranu obcí před těžbou, přitom v témže dokumentu slibuje, že bude pracovat na účinných opatřeních pro snížení závislosti nejen na uhelných dolech, ale i na drahém dovozu ropy a plynu. Plánuje přelomový zákon o snižování spotřeby fosilních paliv dle britského vzoru, pokračování a zvětšení programu Nové zelená úsporám či pomoc rodinám s výměnou starých uhelných kotlů. Vláda tak fakticky sama nabízí lepší řešení, než je bourání obcí a znečišťování ovzduší.

Se současnými technologiemi, hlavně **zateplováním budov, lze snížit energetickou náročnost českých domů – a tedy i spotřebu paliv i účty za vytápění – asi o 60 %.** **To odpovídá dvojnásobku uhlí za limity.**

A pokud sečteme možnosti snižování energetické náročnosti (175 milionů gigajoulů ročně, tj. oněch 60 %) a čistých, obnovitelných zdrojů tepla (asi 171 milionů GJ), lze kompletně nahradit současnou spotřebu tepla (297 milionů GJ). **Takže využijeme-li příležitosti, které máme, k vytápění nepotřebujeme vůbec žádný dovážený plyn ani špinavé uhlí.** Spočetla to nezávislá studie, kterou nechalo udělat Hnutí DUHA¹⁰ a k téměř stejným číslům došla i tzv. Pačesova komise¹¹.

Už současné technologie mohou **snížit energetickou náročnost českého průmyslu o čtvrtinu.** Číslo odpovídá čtyřnásobku největší české uhelné elektrárny Prunéřov¹².

Pokud vláda nerozhodne o ochraně obcí, předává jejich osud do rukou úředníků ministerstva průmyslu, kteří opakovaně navrhnou limity prolomit. A selhávají v prosazování energetických plánů státu. Ministerstvo průmyslu v energetické koncepci navrhlo několik obstarožních elektráren zavřít. Ovšem uhlobaron Tykač se za zády úředníků dohodl s ČEZem a koupil si jednu z nich, Chvaletice, aby mohl také prodávat vlastní elektřinu. Teď ještě potřebuje prolomit limity a krmit svou elektrárnu severočeským uhlím. Stát Tykačovu elektřinu nepotřebuje, ČR je pátý největší vývozce elektřiny na světě.

Navíc potřebu bourat Horní Jiřetín kvůli teplárnám explicitně zpochybňuje samo Teplárenské sdružení, podle něhož není pro takový závěr v současnosti dostatek analytických podkladů – naopak upozorňují, že prolomení limitů by pouze zajistilo Pavlu Tykačovi uhlí pro onu starou, plýtvavou elektrárnu Chvaletice.

Více informací:

10 Studie potenciálu úspor energie v obytných budovách do roku 2050, Porsenna pro Hnutí DUHA, Praha 2007. http://hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/typo3/uspory_obytne_budovy_final_v3.pdf

11 <http://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Pracovni-verze-k-oponenture.pdf>

12 <http://www.velkavyzva.cz/content/files/DOKUMENTY/41/moznosti-efektivnosti-prumysl.pdf>

- Jan Rovenský, Greenpeace, telefon 734 620 844, email jan.rovensky@greenpeace.org
- Jiří Koželouh, energetický expert Hnutí DUHA, telefon 723 559 495, email: jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Nezatěžovat veřejné rozpočty a spotřebitele dotacemi pro nový Temelín (MPO, vláda ČR)

Vláda by se měla zřetelně vyslovit k veřejné podpoře. Na základě dosavadních slibů koaličních politiků by to logicky mělo být ve smyslu, že vláda **neumožní podporu pro nové jaderné reaktory na úkor veřejných financí nebo spotřebitelů elektřiny.**

Strany se v koaliční smlouvě shodly, že chtějí nové reaktory v Temelíně, bude-li to hospodářsky výhodné.

Ale programové prohlášení (a předtím i koaliční smlouva) nechalo otevřené téma, na které se ČSSD, ANO a KDU-ČSL před volbami také shodly: podmínku, aby ČEZ reaktory postavil za své, bez veřejné podpory, jakou navrhovala ODS a kterou by platili spotřebitelé (Contract for Difference), ať už jde o podporu investiční nebo provozní.

Více informací:

- Jan Rovenský, Greenpeace, telefon 734 620 844, email jan.rovensky@greenpeace.org

Prosazovat účinné evropské a mezinárodní ekologické úmluvy (MPO, premiér, vláda ČR, MŽP)

Největší debata o ekologické a energetické legislativě v EU se v příštích letech povede nad návrhem Evropské komise, v jakých mantinelech by měla unie směřovat svoji energetiku v příštím desetiletí.

22. ledna byl zveřejněn návrh Evropské komise cílů pro budoucí energetiku (tzv. Bílá kniha). Komise však – pod tlakem fosilního průmyslu – navrhla jen slabý cíl pro skleníkové emise a nezávazný cíl pro obnovitelné zdroje.

4. března návrh projednají ministři zodpovědní za energetiku (v případě ČR ministr průmyslu) a **20. - 21. března** definitivně schválí předsedové vlád.

Progresivní státy jako Německo, Francie, Itálie, Rakousko nebo Belgie¹³, významné průmyslové podniky¹⁴, ekologické organizace a vědci¹⁵ prosazují, aby byly stanoveny tři závazné cíle.

13 <http://www.theguardian.com/environment/2014/jan/07/eu-2030-renewable-energy-target-ministers>

14 Gründiger, W: Ničitel pracovních míst nebo motor hospodářství? Pražské dialogy, 2013, roč. 1,

číslo 1, Příloha Obnovitelné zdroje

http://fesprag.ecn.cz/img_upload/3403f47f1c75ee9d75621c7be5f8ebdd/fes_newsletter_2013.pdf

V programovém prohlášení české vlády se píše, že: „**Vláda se bude aktivně podílet na formulování energeticko-klimatické politiky EU tak, aby byla udržena konkurenceschopnost energeticky intenzivních částí ekonomiky.**“

Vláda by ovšem měla stejně aktivně prosazovat rozvoj nových odvětví, zvyšování energetické efektivity a snižování závislosti na fosilních palivech.

Stanovení 3 závazných cílů není politická proklamace ani jednostranná politika ochrany klimatu, jak se věc někdy mylně interpretuje. Jde o promyšlený a chytrý způsob, jak připravit Evropu (a jednotlivé státy) na éru drahých a stále nedostupnějších fosilních paliv.

Závazný cíl pro snižování emisí nastaví tempo, jakým se bude Evropská unie zbavovat závislosti na dovozu drahé ropy a zemního plynu i na těžbě uhlí a také svého podílu na globálních změnách podnebí.

Závazný cíl pro obnovitelné zdroje zajistí pokračování rozvoje perspektivního odvětví i v období během něhož – podle prognóz Mezinárodní energetické agentury – bude už možné dotování obnovitelných zdrojů odbourat, protože se stanou ekonomicky výhodnými. Rodiny budou mít možnost vyrábět domácí čistou energii.

Závazný cíl pro energetickou efektivitu zajistí snížení plýtvání energií a zvýšení konkurenceschopnosti evropského průmyslu. Státy a podniky budou mít konečně jistotu pro investice.

Společně pak cíle vytvoří **unikátní prostředí pro investice do inovací, vznik nových průmyslových odvětví a snižování závislosti na dovozu ropy i plynu a uhelných dolech.** Stejně tak by závazné cíle a tedy tlak na efektivní nakládání s energií znamenaly snížení účtů rodinám, obcím a firmám.

Naplňování cílů by zahrnovalo: **zateplování domů, zvyšování efektivity v průmyslu, investice do rychlé a pohodlné veřejné dopravy, výrobu domácí čisté energie či více místních potravin v obchodech.**

Alternativa k energetické efektivitě a čistým zdrojům existuje. Je to **jaderná energetika, která se již nikdy neobejde bez tučných dotací** a je spojená s riziky a masivními veřejnými náklady na jejich pokrytí (ukládání vyhořelého paliva nebo limitované zodpovědnost provozovatelů reaktorů za havárie). Ovšem samotné reaktory potřebu zdaleka nepokryjí. Muselo by je doplnit nejspínavější fosilní palivo: uhlí a ukládání oxidu uhličitého pod zem (tzv. carbon capture and storage – CCS). Ani tato technologie nefunguje bez dotací, není zcela funkční a **na čtyři uhelné elektrárny je potřeba pátá, která vyrábí energii jen pro účely vtlačení uhlíku pod zem.** Zemní plyn a ropa jsou čím dál dražší a musíme je dovážet ze zemí s nedemokratickými nebo i diktátorskými režimy. Dokud ještě vůbec jsou k mání.

Nový **ministr průmyslu Mládek a premiér Sobotka budou moci přehodnotit postoj fosilní Rusnokovy vlády bez důvěry.** Vznikající kabinet se zavázal, že

15 <http://kevinanderson.info/blog/open-letter-to-the-eu-commission-president-about-the-unscientific-framing-of-its-2030-decarbonisation-target/>

závislost na ropě a plynu sníží, bude investovat do zateplování domů a pomůže rodinám vyrábět si levnou čistou energii. Politici by se o to měli snažit doma i v Bruselu.